

ԺԴ.00.15 – ՎԻՐԱԲՈՒԺՈՒԹՅՈՒՆ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԻՐԱԲՈՒԺՈՒԹՅՈՒՆ

Ստացիոնարում վիրաբուժական օգնության կազմակերպումը: Հիվանդների անհետաձգելի և պլանային հոսպիտալիզացիայի ցուցումները: Վիրաբուժական հիվանդների հետազոտման ալգորիթմը, օբյեկտիվ հետազոտության ժամանակակից գործիքային և լաբորատոր եղանակները, հետազոտման հատուկ մեթոդներ: Վիրաբուժական միջամտություն՝ նախավիրահատական շրջան, հիվանդի նախապատրաստումը վիրահատության, վիրահատություն, հետվիրահատական շրջանի վարումը, հնարավոր բարդությունների կանխում և բուժումը: Բժշկական էթիկան և դեոնտոլոգիան:

Անտիսեպտիկա և ասեպտիկա. Վիրաբուժական ինֆեկցիայի աղբյուրները և տարածման ուղիները, Էկզզգեն և Էնդոզգեն ինֆեկցիա: Անտիսեպտիկայի տեսակները (մեխանիկական, քիմիական, ֆիզիկական, կենսաբանական), ժամանակակից անտիսեպտիկ միջոցների հիմնական խմբերը և նրանց օգտագործման եղանակները: Անտիսեպտիկ նյութերին առաջադրվող պահանջները: Հականեխման և ախտահանման հիմնական մեթոդները և սկզբունքները: Վարակի տեսակները, տարածման ուղիները (օդային, շփման, կաթիլային, իմպլանտացիոն), վիրաբուժական գործիքների, վիրակապական նյութերի, վիրասրահի, սպիտակեղենի, կարանյութերի ախտահանման հիմնական մեթոդները, վիրաբույժի ձեռքերի նախապատրաստումը վիրահատության, վիրահատական դաշտի մշակումը, ստերիլության հսկողություն: Հոսպիտալային (ներհիվանդանոցային, նոզոկոմիալ) վարակ, ասեպտիկ տեխնիկան վիրահատության ընթացքում: Կենսաբանական անտիսեպտիկա և հակաբիոտիկների կիրառման սկզբունքները վիրաբուժության մեջ: Հակաբիոտիկաթերապիայի ընդհանուր սկզբունքները: Հակաբիոտիկների հիմնական խմբերը, ներմուծման ուղիները, հակաբիոտիկաթերապիայի բարդությունները, ախտորոշումը և կանխարգելումը:

Արյունահոսություն. Արյունահոսություն, դասակարգումը, մակարդե-լիության համակարգ, սուր և քրոնիկ սակավ-արյունություն. կլինիկան, ախտորոշումը և բուժումը: Արտաքին, ներքին և թաքնված արյունա-հոսությունների ախտորոշումը, հեմոպերիտոնեում, հեմոթորաքս. Կլինի-կան և բուժումը: Գործոններ, որոնք որոշում են կորցրած արյան ծավալը և արյունահոսության ելքը, պրոֆուզ արյունահոսություն, հեմոռագիկ շոկ: Օրգանիզմի պաշտպանողական-հարմարողական ռեակցիաները արյան կորստի դեպքում: Արյունահոսության ժամանակավոր և վերջնական դադարեցման եղանակները: Երկրորդային արյունահոսություններ, պատ-ճառները, դադարեցման եղանակները, կանխարգելումը:

Արյան փոխներարկում և ժամանակակից տրանսֆուզիոլոգիա.

Արյան փոխներարկում, արյան աղբյուրներ, հիմնական հեմոտրանսֆու-զիոն միջավայրերը, փոխներարկված արյան ազդեցության մեխանիզմնե-րը: Արյան հակաձևային համակազերը և դրանց նշանակությունը, արյան բաղադրամասերը: Արյան խմբի և ռեզուս գործոնի որոշումը, փոխնե-րարկման հիմնական տեսակները և մեթոդները, ցուցումները և հակա-ցուցումները: Հիվանդի նախապատրաստումը փոխներարկման, համա-տեղելիության փորձերի կատարումը, փոխներարկման ծավալի որոշումը: Փոխներարկման բարդությունները. կլինիկան, կանխումը, բուժումը, հեմոտրանսֆուզիոն շոկ: Արյան փոխարինիչ հեղուկների հիմնական խմբերը, փոխներարկման հիմնական սկզբունքները և ազդեցության մեխանիզմները, տրանսֆուզիայի ցուցումների և ծավալի որոշում, պարենտերալ սնուցում:

Վերքեր և վերքային վարակ. Վերքի հիմնական նշանները, դասակար-գումը, բարդությունները, հրազենայինվերքի առանձնահատկությունները, ասեպտիկ, թարմ վարակված և թարախային վերքեր, վերքի լավացման փուլերը: Հիվանդների հետազոտության առանձնահատկությունները, վերքային վարակ, վերքի թարախակալում: Վերքերի լավացման դասական եղանակները, լավացում առաջնային ձգումով, լավացումը կորորային ձգումով, լավացում կեղևի տակ, ախտաբանական գրանուլյացիաներ: Վերքերի բուժման սկզբունքները, առաջին օգնությունը, ասեպտիկ և թարմ վարակված վերքերի բուժումը: Առաջնային վիրաբուժական

մշակման հիմնական տեսակները, կարերի տեսակները: Թարախային վերքերի բուժման սկզբունքները, երկրորդային վիրաբուժական մշակում: Վերքերի բուժումը հատուկ աբակտերիալ միջավայրում, վերքային միկրոֆլորայի որակական և քանակական բնութագիրը: Սպիի առաջացման և վերակազմավորման փուլերը, վիրակապույթյուն:

Փակ վնասվածքների ընդհանուր հարցերը. Վնասվածքների դասակարգումը, վնասվածքով հիվանդների հետազոտման յուրահատկությունները: Ընդհանուր երևույթներ վնասվածքների դեպքում տրավմատիկ (վնասվածքային) շոկ. փուլեր, աստիճաններ, ախտաֆիզիոլոգիա, կլինիկա, առաջին օգնության, բուժում, արտակարգ իրավիճակներում հիվանդների հետ ազոտությունները ծանր վնասվածքների դեպքում: Փափուկ հյուսվածքների փակ վնասվածքներ` սալջարդ, ճնշում, ձգում և պատռվածք: Վնասվածքային տոքսիկոզ (երկարատև ճնշման կամ Կրաչիամախտանիշ). ախտաֆիզիոլոգիա, կլինիկա, առաջին օգնություն, բուժում: Գլխուղեղի փակ վնասվածքներ` ուղեղի ցնցում, սալջարդ, ճնշում, ախտաֆիզիոլոգիա, կլինիկա, առաջին օգնություն, բուժում: Որովայնի փակ վնասվածքներ` ներորովայնային արյունահոսություն, պերիտոնիտ: Հոդախախտ, դասակարգումը, կլինիկան, բուժումը: Ոսկրերի կոտրվածքներ, դասակարգումը, ոսկրային հյուսվածքի ռեգեներացիան (լավացումը, ոսկրիկոնսոլիդացիան), ոսկրային բեկորների սերտաճման պայմանները: Կոտրվածք ունեցող հիվանդի հետ ազոտությունը, կլինիկան, բուժումը: Բարդությունները կոտրվածքների դեպքում: Փոխադրամիջոցային (տրանսպորտային) անշարժացում: Ջերմային այրվածքներ, աստիճաններ, կլինիկան, բուժումը, այրվածքային շոկ: Զիմիական այրվածքներ, կլինիկան, բուժումը: Ճառագայթային այրվածքներ, կլինիկան, բուժումը: Ցրտահարություն, կլինիկական պատկերը, փուլերը, բուժումը:

Վիրաբուժական վարակ և թարախաբորբոջային հիվանդություններ.

Թարախային (ոչյուրահատուկ) վարակ, դասակարգումը, պատճառատուությունը, թարախաբորբոջային հիվանդությունների հարուցիչները. Աերոբ և անաերոբ, սպոր առաջացնող և սպորչառաջացնող միկրոօրգանիզմներ, ախտածինանկեր: Կլինիկական պատկերը և ախտորոշումը,

տեղային ախտանշանները. բորբոքման դասականնշանները, ընդհանուր ախտանշանները, թարախի կուտակման ախտանշանները, ախտորոշիչ պունկցիա: Թարախային վիրաբուժական վարակի ախտորոշման և ընդհանուր բուժման եռթյունը և սկզբունքները` հակաբակտերիային բուժում, դեզինտոքսիկացիոն թերապիա, իմունաբուժում, հոմեոստազի կարգավորում: Ֆուրունկուլ` Էթիոպաթոգենեզ, կլինիկական պատկերը, ախտորոշումը, բուժումը, բարդությունները, դեմքի ֆուրունկուլի առանձնահատկությունները, ֆուրունկուլոզ: Կարբունկուլ, թարախակույտ, ֆլեգմոնա, հիդրադենիտ, ավշային անոթների սուր բորբոքում (լիմֆանգիտ), ավշային հանգույցների բորբոքում (լիմֆադենիտ), կարմիր քամի, մատնաշունչ, մաստիտ, թարախային ոսկրաբորբ, ընդհանուր թարախային վարակ (սեպսիս)` Էթիոպաթոգենեզ, կլինիկական պատկերը, ախտորոշումը, բուժումը, բարդությունները, կանխարգելումը:

Անաերոբ վարակ. անաերոբ գազային գանգրենա (փտախտ)` պատճառը, ախտածագումը, կլինիկական ձևերը և պատկերը, ախտորոշումը, կանխարգելումը և բուժումը: Զրոնիկ սպեցիֆիկ վիրաբուժական վարակի ընդհանուր հարցերը, վիրաբուժակ անտուբերկուլյոզ (պալարախտ). ոսկրերի և հոդերի տուբերկուլյոզ, ողնաշարի տուբերկուլյոզ (տուբերկուլյոզային սպոնդիլիտ), տուբերկուլյոզային լիմֆադենիտ` կլինիկական դրսևորումները, ախտորոշումը, բուժումը: Սուր սպեցիֆիկ վարակ` սիբիրյան խոց (anthrax), փայտացում (պրկախտ` tetanus), կատաղություն. վարակման աղբյուրները, դասակարգումը, Էթիոպաթոգենեզ, կլինիկական պատկերը, ախտորոշումը, բուժումը, բարդությունները, կանխարգելումը:

Տեղային արյան շրջանառության սուր և քրոնիկական խանգարումներ

Մեռուկ (նեկրոզ), փտախտ (գանգրենա), չորկթաց տեսակներ, խոցեր, խուղակներ, պառնկելախոցեր` Էթիոպաթոգենեզ, կլինիկական պատկերը, ախտորոշումը, բուժումը:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Միրիջանյան Մ.Մ., Բարսեղյան Հ.Ա., Ստեփանյան Ա.Ա.
2. Վիրաբուժություն, 1 հատոր. Երևան 2012.-458էջ.
3. Гостищев В.К. Общая хирургия. 4 изд. М: ГЭОТАРМедиа. 2006. 866 с

ԿՐԾՔԱՅԻՆ ՎԻՐԱԲՈՒԺՈՒԹՅՈՒՆ

Թոքային վիրաբուժության պատմություն. Ընհանուր թորակալ վիրաբուժության զարգացման պատմություն: Թորակալ վիրաբուժության տեխնիկական զարգացման պատմություն:

Կրծքավանդակի անատոմիան և ֆիզիոլոգիան. Կրծքավանդակի պատի անատոմիան: Արտաքին շնչառության ֆիզիոլոգիան: Վերին շնչուղիների անատոմիան և ֆիզիոլոգիան: Թոքերի անատոմիան: Գազափոխանակության ֆիզիոլոգիան: Պլևրայի անատոմիան և ֆիզիոլոգիան: Միջնորմի անատոմիան: Ստոծանու անատոմիան և ֆիզիոլոգիան:

Թորակալ վիրաբուժության մեջ հետազոտման եղանակները.

Կլինիկական հետազոտություն: Ռենտգենաբանական հետազոտություն: Համակարգչային տոմոգրաֆիա: Մագնիսական ռեզոնանսային տոմոգրաֆիա: Պոզիտրոն-Էմիսիոն տոմոգրաֆիա: Արտաքին շնչառության հետազոտում: Սիրտ-անոթային համակարգի հետազոտում:

Թորակալ վիրաբուժության մեջ գործիքային զննման մեթոդները.

Ֆիբրոբրոնխոսկոպիա. Ռիզիդ բրոնխոսկոպիա. Կոմբինացված բրոնխոսկոպիա. Պունկցիոն բիոպսիա. Մեդիաստինոսկոպիա. Էզոֆագոսկոպիա Թորակոսկոպիա:

Կրծքավանդակի վիրաբուժական հիվանդների կլինիկան և բուժումը.

Վերին շնչուղիների պաթոլոգիաների կլինիկական արտահայտությունները և բուժումը: Թոքերի բակտերիալ ախտահարումների կլինիկան և բուժումը: Թոքերի Էմֆիզեմայի և բուլլոզ հիվանդության կլինիկան և բուժումը: Թոքի քաղցկեղի կլինիկական պատկերը, ախտորոշումը և բուժումը: Թոքի սնկային և պարազիտային ախտահարումների կլինիկան, ախտորոշումը և բուժումը: Պլևրայի հիվանդությունների կլինիկան, ախտորոշումը և բուժումը: Միջնորմի ուռուցքային ախտահարումների կլինիկան, ախտորոշումը և բուժումը: Միջնորմի բակտերիալ ախտա-

հարումների կլինիկան, ախտորոշումը և բուժումը: Կերակրափողի ախտահարումների կլինիկան, ախտորոշումը և բուժումը:

Կրծքավանդակի թափանցող վիրավորումների կլինիկական պատկերը, ախտորոշումը և բուժումը: Կրծքավանդակի փակ վնասվածքների կլինիկական պատկերը, ախտորոշումը և բուժումը: Ստոծանու պաթոլոգիաների կլինիկական պատկերը, ախտորոշումը և բուժումը:

Վիրահատական բուժման մեթոդները թորակալ վիրաբուժության մեջ.

Պլևրալ խոռոչի դրենավորում. Թորակոստոմայի ձևերը. Թորակոսկոպիա. Թոքի մասնահատում. Տրախեոստոմիա. Շնչափողի մասնահատում. Կերակրափողի մասնահատում. Վիրահատություններ միջնորմի վրա. Վիրահատություններ ստոծանու վրա. Վիրահատություններ կրծքավանդակի վնասվածքների դեպքում:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. ESTS TEXTBOOK OF THORACIK SURGERY: Editor Jazostaw Kuzdizat Cracow 2014.
2. Л. Н. Биссенков, Хирургия огнестрельных ранений груди, Гиппократ 2001, Санкт-Петербург.
3. Б. А. Долинин, Операции при панненых и травмах, Медицина, 1982
4. Surgery of the TRACHEA and Brochi: Hermes C Crillo 2014, Hamilton London.
5. Thoracic surgery: F. Griffith Pearson 1995, New York.
6. Е. А. Вагнер, Хирургия повреждений груди, 1981, Москва.
7. Ю. Г. Шаломников. Диагностика и лечение ранений: 1981, Москва
8. В. Д. Паршин, В. А. Порхонов, Хирургия трахеи: Москва, 2010.
9. А. А. Вишневский, А. А. Адомен Хирургия средастения: Москва, 1977.
10. М. Е. Дебеки. Б. В. Петровский, Экстренная хирургия сердца и сосудов: Москва, 1980.
11. Е. А. Вагнер. Ошибки, опасности, осложнения в легочной хирургии: Пермь, 1977.
12. М.И. Перельман. Хирургия грудного протока: Москва, 1984.

ՏԵՂԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՏՈՄԻԱ ԵՎ ՕՊԵՐԱՏԻՎ ՎԻՐԱԲՈՒԹՈՒԹՅՈՒՆ

Գլխի օպերատիվ վիրաբուժություն և տեղագրական անատոմիա.

Գլխի կառուցվածքային առանձնահատկությունները և վիրահատությունների հիմնական սկզբունքները: Գլխի բջջանքային տարածությունները և նրանց պրակտիկ նշանակությունը: Գլխի անոթաներվային գոյացությունները և նրանց ընթացքի առանձնահատկությունները և ուրվագծումը: Գլխի երակային արյան շրջանառության առանձնահատկությունները, նրանց կլինիկական նշանակությունը, կարծրենու երակածոցերը: Դեմքի կողմային շրջանի կառուցվածքային առանձնահատկությունները: Գլխի վերքերի մշակման առանձնահատկությունները և արյունահոսության դադարեցման եղանակները: Տրեպանացիաները, դասակարգումը, կատարման ընդհանուր սկզբունքները:

Պարանոցի օպերատիվ վիրաբուժություն և տեղագրական անատոմիա. Պարանոցի կառուցվածքային առանձնահատկությունները և փակեղա - բջջանքային կառուցվածքը: Պարանոցի խորանիստ անոթաներվային խրճերի տեղագրությունը: Պարանոցի մակերեսային երակները և ներվերը, նրանց պրակտիկ նշանակությունը, ուրվագծերը և պրակտիկ նշանակությունը: Պարանոցի ընդերային օրգանների (որկոր, շնչափող, վահանագեղձ) տեղագրությունը: Պարանոցի վերքերի մշակման հիմնական սկզբունքները հիմնական սկզբունքները:

Տրախեոտոմիա, տրախեոստոմիա:

Կրծքի օպերատիվ վիրաբուժություն և տեղագրական անատոմիա.

Կրծքի կառուցվածքային առանձնահատկությունները և վիրահատությունների հիմնական սկզբունքները: Կրծքի սեփական շերտերը տեղագրությունը և թորակոտոմիայի եղանակները: Կրծքագեղձի տեղագրությունը և նրա վրա կատարվող վիրահատությունների սկզբունքները: Կրծքի պատի սահող շերտերի տեղագրությունը և կողմնորոշիչ գծերը: Կրծքի խոռոչի տեղագրությունը:

Պլերալ և պերիկարդի խոռոչների պունկցիայի կատարման սկզբունքները: Վիրահատություններ պնևմոթորաքսների ժամանակ:

Որովայնի օպերատիվ վիրաբուժություն և տեղագրական անատոմիա.

Որովայնի պատի կառուցվածքային առանձնահատկությունները, լապարատոմային կտրվածքներ: Որովայնի առաջային պատի անոթավորման առանձնահատկությունները և նրանց պրակտիկ նշանակությունը:

Որովայնի խոռոչի օրգանների ուրվագծումը և նրանց պրակտիկ նշանակությունը: Աճուկային խողովակի և սերմնալարի տեղագրությունը: Ամորձաէջքի բիոմեխանիզմը, ամորձաջրոզության և բուժման սկզբունքները: Աճուկային ճողվածքների վիրաբուժական անատոմիան: Աճուկային ճողվածքների վիրահատությունների հիմնական սկզբունքները:

Որովայնամզի ընթացքի առանձնահատկությունները, որովայնամզային տարածությունը: Որովայնամզի խոռոչի վերին հարկի օրգանների տեղագրությունը: Աղեկարի սկզբունքները: Ստամոքսի վրա կատարվող վիրահատությունների հիմնական սկզբունքները: Լեղուղիների տեղագրությունը և նրանց վրա կատարվող վիրահատությունների հիմնական սկզբունքը: Որովայնի խոռոչի ստորին հարկի օրգանների տեղագրական առանձնահատկությունները, վիրահատությունների հիմնական սկզբունքները, աղիքային խողովակներ, ապենդեկտոմիա:

Յետորովայնամզային տարածության և կոնքի օպերատիվ վիրաբուժության և տեղագրական անատոմիա.

Յետորովայնամզային տարածության փակեղաբջջանքային տարածությունները և նրանց պրակտիկ կարևորությունը: Մուտքերը դեպի հետորովայնամզային տարածության, օրգանները: Կոնքի հարկերը, փակեղաբջջանքային տարածությունները և նրանց կլինիկական նշանակությունը: Կոնքի օրգանների տեղագրությունը, մուտքերը դեպի կոնքի բջջանքային տարածությունները և կոնքի օրգանները:

Վերին վերջույթի օպերատիվ վիրաբուժության և տեղագրական անատոմիա.

Պիրոզովի ուսմունքը վերջույթների պատյանային կառուցվածքի մասին: Վերին վերջույթի ներվանոթային խրճերի ընթացքը, ուրվագծումը: Ուսագոտու և բազկի շրջանի կառուցվածքային առանձնահատկությունները: Արմնկային և նախաբազկի շրջանների տեղագրական անատոմիական առանձնահատկությունները:

Ձեռքի թաթի բջջանքային տարածությունները, անոթավորման և ներվավորման առանձնահատկությունները:

Վերին վերջույթի բորբոքային պրոցեսների տարածման հնարավորությունները և վիրաբուժական միջամտության հիմնական սկզբունքները: Կտրվածքներ վերին վերջույթի թարախային պրոցեսների ժամանակ: Անոթակարի և ջլակարի սկզբունքները:

Կողատեղալ արյան շրջանառության առանձնահատկությունները վերին վերջույթում: Արյունահոսության դադարեցման առանձնահատկությունները, զարկերակների մերկացման և կապման հիմնական սկզբունքները: Վերին վերջույթի ենթամաշկային ճարպաբջջանքի կառուցվածքային առանձնահատկությունները, մակերեսային երակները, ներվերը և նրանց ուրվագծումը: Վերին վերջույթի ակոսները, բջջանքային տարածությունները, փոսերը, խողովակները և նրանց պրակտիկ կարգավորումները:

Ստորին վերջույթի օպերատիվ վիրաբուժություն և տեղագրական անատոմիա. Ստորին վերջույթի փակեղաբջջանքային տարածությունների տեղագրությունը, ոսկրափակեղային և միջփակեղային տարածությունները: Ստորին վերջույթի ներվանոթային խրճերի ընթացքը, ուրվագծումը: Ենթաաճուկային շրջանի տեղագրությունը, ազդրային խողովակ: Ազդրային ճողվածքներ: Ազդրային ճողվածքի վիրաբուժական անատոմիան, ազդրային ճողվածքների վիրահատական բուժման առանձնահատկությունները: Նստային և ազդրային շրջանների տեղագրությունը, բջջանքների հաղորդակցությունը:

Ծնկան, սրունքի և ոտնաթաթի շրջանների առանձնահատկությունները: Ամպուտացիաների դասակարգումը և հիմնական սկզբունքները: Կտրվածքներ ստորին վերջույթի թարախային պրոցեսների ժամանակ:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Մ.Մ. Միրիջանյան և հեղ. Վիրաբուժություն, 1-ին հ. Ս.Լ. Օրդույան, Գյուլխ II, Օպերատիվ վիրաբուժություն:
2. Ռ.Ս. Շամոյան, Վերջույթների վիրաբուժական անատոմիան, ուս. ձեռնարկ:
3. Ֆ.Նետտեր «Մարդու անատոմիայի ատլաս»:
4. В.В. Кованов "Оперативная хирургия и топографическая анатомия".
5. Ю.П. Золотко "Атлас топографической анатомии человека", том 1-2, М. 1964.

ՆՅԱՐԴԱՎԻՐԱԲՈՒԺՈՒԹՅՈՒՆ

Նյարդավիրաբուժության պատմություն. Նյարդավիրաբուժության զարգացման պատմությունը:

Կենտրոնական նյարդային համակարգի անատոմիա և ֆիզիոլոգիա.

Գիտակցության կարգավորման անատոմիական և ֆիզիոլոգիական հիմունքները: Գիտակցության խանգարման տեսակները, դասակարգումը:

Բարձրագույն կեղևային ֆունկցիաներ և դրանց խանգարման տեսակները: Գլխուղեղի կեղևի կառուցվածքը, ֆունկցիաները: Խաչածև համախտանիշները միջին ուղեղի վնասման դեպքում: Խաչածև համախտանիշները գլխուղեղի կամրջի վնասման դեպքում: Խաչածև համախտանիշները երկարավուն ուղեղի վնասման դեպքում:

Վեգետատիվ վիճակ, գլխուղեղի մահ, բնորոշումները, ախտորոշման չափորոշիչները: Բուլբար և պսևդոբուլբար համախտանիշներ:

Մկանային տոնուսի խանգարման տեսակները, դրանց կլինիկական նշանակությունը: Ներքին պատիճ, վնասման ախտանիշները: Յոտառական համակարգ: Տեսողական նյարդ և տեսողական համակարգ, ախտահարման նշանները տարբեր մակարդակներում:

Բբային ռեֆլեքս, տեսակները և անիզոկորիայի պատճառները: Ակնաշարժ համակարգ, ախտահարման նշանները: Միջային երկայնաձիգ խուրճ, միջկորիզային օֆթալմոպլեգիա, հայացքի պարեզներ:

Եռորյակ նյարդ, ախտանշանաբանությունը: Դիմային նյարդի ախտահարման տեսակները, ախտանիշները: Լսողության և հավասարակշռության համակարգերը: Գանգուղեղային նյարդերի կառուցվածք, վնասման ախտանիշները: Ենթալեզվային նյարդի ախտահարման նշանները:

Գլխուղեղի և ողնուղեղի արյան մատակարարումը, առանձին զարկերակների ավազանները: Գլխուղեղի և ողնուղեղի թաղանթների անատոմիան և ֆիզիոլոգիան:

Մակերեսային և խորանիստ ռեֆլեքսներ, հիմնական ախտաբանական ախտանիշները: Ուղեղ-ողնուղեղային հեղուկ, նշանակությունը, արտադրությունը, շրջանառությունը և ներծծումը: Գլխուղեղի փորոքային համակարգի անատոմիան:

Պիրամիդալ ուղու կառուցվածքը, ֆունկցիոնալ անատոմիան: Շարժումների կոորդինացիա, հավասարակշռություն: Միզապարկի ֆունկցիայի կամային կարգավորումը: Գլխուղեղի պերֆուզիոն ճնշում, արյան շրջանառության ինքնակարգավորում (աուտոռեգուլյացիա): Յեմատո-էնցեֆալիկ պատնեշ, նշանակությունը: Գլխուղեղի այտուցի տարատեսակները: Գլխուղեղի կոլլատերալ արյան շրջանառություն:

Կենտրոնական նյարդային համակարգի հիվանդությունների հետազոտման եղանակները. Ակնահատակի հետազոտման դերը նյարդավիրաբուժությունում: Ուղեղ-ողնուղեղային հեղուկի կազմությունը նորմայում: Ուղեղ-ողնուղեղային հեղուկի փոփոխությունը տարբեր պաթոլոգիաների դեպքում: Գոտկային պունկցիա, ցուցումները, հակացուցումները, տեխնիկան: Ներգանգային ճնշման չափման մեթոդները:

Լիկվորոդինամիկ փորձեր, կլինիկական նշանակությունը: Լաբորատոր հետազոտությունների դերը գլխուղեղի հիվանդությունների ախտորոշման մեջ: Տեսադաշտերի հետազոտության դերը գլխուղեղի հիվանդությունների ախտորոշման մեջ: Նեյրոտոքսիկոլոգիա: Նեյրոպաթոլոգիա, հիմնական սկզբունքները:

Կենտրոնական նյարդային համակարգի հիվանդությունների գործիքային զննումը. Ռենտգեն հետազոտություն, նշանակությունը նյարդավիրաբուժության մեջ: Գլխուղեղի ԿՏ հետազոտություն: Գլխուղեղի ՄՌՏ հետազոտություն:

Ախտորոշիչ ցերեբրալ անգիոգրաֆիա, ցուցումները: Էլեկտրոէնցեֆալոգրաֆիա, կլինիկական կիրառությունը նյարդավիրաբուժությունում:

Էլեկտրոնեյրոմիոգրաֆիա, կլինիկական կիրառությունը նյարդավիրաբուժությունում: Գլխուղեղի հարուցված պոտենցիալներ: Միելոգրաֆիա, ցուցումները, տեխնիկան: Նեյրոսոնոգրաֆիա, ներվիրահատական կիրառությունը: Նեյրոնավիզացիայի սկզբունքները:

Կենտրոնական նյարդային համակարգի հիվանդությունների կլինիկան. Ճակատային, քունքային, գագաթային և ծոծրակային բլթերի ախտահարման համախտանիշները: Պիրամիդալ ուղու վնասման ախտա-

Նիշները տարբեր մակարդակներում: Գլխուղեղի դիսլոկացիոն համախտանիշներ, կլինիկական դրսևորումները:

Ներգանգային հիպերտենզիոն համախտանիշ, բուժման սկզբունքները:

Մենինգեալ համախտանիշ, տարբերակիչ ախտորոշումը:

Նեյրոգեն միզապարկ, տեսակները, կլինիկական դրսևորումները:

Ողնուղեղի լայնական ախտահարման ախտանիշները տարբեր մակարդակներում: Ողնուղեղի նյարդարմատիկային համախտանիշները պարանոցային և կրծքային հատվածներում: Ողնուղեղի նյարդարմատիկային համախտանիշները գոտկասրբանային հատվածում: Գլխացավերի տարբերակիչ ախտորոշումը: Եպիլեպսիայի և Եպիլեպտիկ նոպաների դասակարգումը: Տրիգեմինալ նևրալգիա: Գլխուղեղի արյան շրջանառության անցողիկ խանգարումներ: Յեմոռագիկ կաթված, դասակարգումը, ախտորոշումը, բուժման սկզբունքները: Իշեմիկ կաթված, դասակարգումը, ախտորոշումը, բուժման սկզբունքները: Իշեմիկ կաթված, բուժման առանձնահատկությունները վաղ ներկայացման դեպքում: Կաթվածների երկրորդային կանխարգելումը: Երակային և սինուս-թրոմբոզներ:

Սուբարախնոիդալ արյունազեղում, Էթիոլոգիան, կլինիկական պատկերը, ախտորոշումը, բուժումը և կանխարգելումը: Գլխուղեղի անոթների անևրիզմաներ, ախտորոշումը և բուժման մեթոդի ընտրության սկզբունքները: Գլխուղեղի անոթային համակարգի բնածին հիվանդություններ, դասակարգումը, բուժման սկզբունքները: Գանգուղեղային վնասվածների դասակարգումը: Ներգանգային վնասվածքային հեմատոմաներ: Գլխուղեղի սալջարդ, դասակարգումը, վարումը: Գանգաթաղի կոտրվածքներ, դասակարգումը, վիրահատական բուժման ցուցումները:

Գանգի հիմի կոտրվածքներ, հնարավոր բարդությունները: Դիֆուզ աքսոնալ վնասում, ախտորոշումը, վարումը: Գանգուղեղային վնասվածքների բարդությունները և հետևանքները:

Ներգանգային ճնշման հսկողությունը և շտկումը: Յետվնասվածքային Եպիլեպսիա, դասակարգումը, բուժումը: Ուղեղ-ողնուղեղային հեղուկի խուլակներ, տեսակները, ախտորոշումը և բուժումը:

Յիդրոցեֆալիա, դասակարգումը, կլինիկական պատկերը, բուժումը:

Ուղեղ-ողնուղեղային հեղուկի դրենավորման և շունտավորման մեթոդները, ցուցումները, տեխնիկան, բարդությունները:

Ողնաշար-ողնուղեղային վնասվածքները պարանոցային հատվածում:

Ողնաշար-ողնուղեղային վնասվածքները կրծքագոտկային հատվածում:

Ճաճանչային, ծղիկային, միջնակ նյարդի նեյրոպաթիաներ:

Առաջնային և երկրորդային թարախային մենինգիտներ, Էթիոլոգիան, պաթոգենեզը, կլինիկական պատկերը, բուժումը:

Շճային մենինգիտներ, Էթիոլոգիան, պաթոգենեզը, կլինիկական պատկերը, բուժումը: Գլխուղեղի և թաղանթների թարախաբորբոքային հիվանդություններ:

Գլխուղեղի նորագոյացություններ, դասակարգումը, կլինիկական պատկերը, ախտորոշումը, բուժումը: Խիազմա-սեյար շրջանի նորագոյացություններ: Հետին գանգափոսի նորագոյացություններ:

Մենինգոթելիալ ծագման նորագոյացություններ: Նեյրոէպիթելիալ ծագման նորագոյացություններ: Վեստիբուլյար շվանոմա: Էքստրա- և ինտրամեդուլյար նորագոյացություններ:

Նյարդավիրաբուժական վիրահատությունների անզգայացման առանձնահատկությունները, դիրքավորման դերը, դեղորայքային ազդեցությունները: Գանգի հիմի նյարդավիրաբուժության հիմունքները, մուտքեր դեպի առաջային, միջին և հետին գանգափոսեր:

Հակաբիոտիկային բուժումը և կանխարգելումը նյարդավիրաբուժությունում: Ստերեոտաքսիկ և ֆունկցիոնալ նյարդավիրաբուժության հիմունքները: Նյարդավիրաբուժական հիվանդների նախավիրահատական պատրաստումը և հետվիրահատական վարումը:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Duus' Topical Diagnosis in Neurology, Mathias Baehr, Michael Frotscher, 5th edition, 2012, Thieme.
2. Functional Neuroanatomy, Adel Afifi, Ronald A. Bergman, 2nd Edition, 2005, McGraw-Hill Professional.
3. Handbook of Neurosurgery, Mark S.Greenberg, 8th edition, 2016, Thieme.
4. Youmans and Winn, Neurological Surgery, Richard H. Winn, 4-Volume Set, 6th Edition, 2011, Elsevier.

5. Клиническая неврология. В 3 т. Том 3 (часть 1, 2). Основы нейрохирургии, А.С.Никифоров, А.Н.Коновалов, Е.И.Гусев, 2004, Медицина.

ԱՆՈԹԱՅԻՆ ՎԻՐԱԲՈՒԺՈՒԹՅՈՒՆ

Անոթային հիվանդությունների դիագնոստիկա. Ուլտրաձայնային դուպլեքս սկանավորում. Կոնտրաստային անգիոգրաֆիա. Համակարգչային տոմոգրաֆիա: Մագնիսա-ռեզոնանսային տոմոգրաֆիա:

Հեմոդինամիկան անոթային հիվանդությունների ժամանակ. Նորմալ արյան հոսք. Չարկերակային ստենոզներ. Շրջանցող շունտավորում:

Սիրտ-թոքային ֆունկցիայի գնահատումը ռեկոնստրուկտիվ անոթային վիրահատությունների ժամանակ. Սրտային գործունեության նախավիրահատական գնահատում:

Թոքերի ֆունկցիայի նախավիրահատական գնահատում:

Անոթային և Էնդովասկուլյար տեխնիկայի հիմունքները.

Անոթակարեր և բերանակցումներ. Պլաստիկ կարկատանով. Էնդարտերեկտոմիա. Բալունային անգիոպլաստիկա և ստենտավորում. Թրոմբոլիտիկ թերապիա: **Վիրաբուժական մուտք դեպի անոթներ.** Մուտք դեպի քնային զարկերակներ և վերտեբրո-բազիլյար համակարգ:

Տրանսստերնալ մուտք դեպի աորտայի աղեղի մագիստրալ անոթներ:

Վերին վերջույթ: Ներորովայնամզային մուտք դեպի որովայնային աորտան և զստային զարկերակները: Հետորովայնամզային մուտք դեպի աորտայի որովայնային հատված: Ստորին վերջույթ:

Սուր զարկերակային անանցանելիություն. Չարկերակային Էմբոլիա. Չարկերակային թրոմբոզ. Անոթների վնասվածք. Ֆասցիոտոմիա:

Ստորին վերջույթների զարկերակների քրոնիկական խցանում.

Օբլիտերացնող թրոմբանգիոտ. Ոչ սպեցիֆիկ աորտո-արտերիոտ Աթերոսկլերոզ. Աորտա-զստա-ագորային սեգմենտի վիրահատական բուժում: Ազդր-ձևկափոս-ոլոքային սեգմենտի վիրահատական բուժում:

Գոտկային սիմպատեկտոմիա և լրացուցիչ մեթոդիկաներ: Հետվիրահատական հսկողություն:

Աորտային և ծայրամասային զարկերակների անևրիզմաներ.
Կրծքային աորտայի անևրիզմաներ: Աորտայի թորակոաբրոմիալ անևրիզմաներ: Որովայնային աորտայի անևրիզմաներ: Ծայրամասային զարկերակների անևրիզմաներ:

Ցերեբրովասկուլյար անբավարարություն. Կարոտիդային էնդարտերեկտոմիա: Վերտերո-բազիլյար անբավարարության վիրահատական բուժում: **Ընդերային օրգանների անոթային պաթոլոգիա.** Միջընդերային իշեմիա. Վազոռենալ հիպերտենզիա. Ընդերային զարկերակների անևրիզմաներ:

Վերին վերջույթների պաթոլոգիա. Անգիոտրոֆոնևրոզ: Վերին վերջույթների զարկերակների վիրահատություններ: Լրացուցիչ միջամտություններ (I կողի ռեգեկցիա, կրծքային սիմպաթեկտոմիա):

Չարկերակ-երակային մալֆորմացիաներ. Դիագնոստիկա. Վիրաբուժական բուժում: **Երակային համակարգի վիրաբուժություն.** Վարիկոզ հիվանդություն. Ենթամաշկային երակների թրոմբոֆլեբիտ. Խորանիստ երակների սուր թրոմբոզ. Հետթրոմբոտիկ հիվանդություն. Կավա-ֆիլտրացիա: **Լիմֆեդեմայի ախտորոշում և բուժում:**

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Клиническая ангиология: Руководство. В 2т. Т. 1. Под ред. Покровского А.В., Изд.: Медицина, 2004г., 808стр.
2. Клиническая ангиология: Руководство. В 2т. Т. 2. Под ред. Покровского А.В., Изд.: Медицина, 2004г., 888 стр.
3. Руководство по сосудистой хирургии с атласом оперативной техники. Под ред. Белова Ю.В., Изд.: МИА, Москва, 2014г., 464стр.
4. Сосудистая хирургия по Хаймовичу Руководство. В 2 т. Т. 1. В переводе Э.Ашера, Изд.: Бином, 2010г., 644стр.
5. Сосудистая хирургия по Хаймовичу Руководство. В 2 т. Т. 2. В переводе Э.Ашера, Изд.: Бином, 2010г., 534стр.
6. Савельев В.С., Гологорский В.А., Кириенко А.И. Флебология: Руководство для врачей, Под ред. В.С. Савельева. М.: 2001. 641 с.
7. Jack L. Cronenwett, K. Wayne Johnston. RUTHERFORD'S VASCULAR SURGERY. Vol 1, Saunders, Philadelphia, 2010, p.1352.
8. Jack L. Cronenwett, K. Wayne Johnston. RUTHERFORD'S VASCULAR SURGERY. Vol 2, Saunders, Philadelphia, 2010, p.1314.

ՄՐՏԱՅԻՆ ՎԻՐԱԲՈՒԺՈՒԹՅՈՒՆ

Ընդհանուր դրույթներ. Սրտի վիրաբուժական անատոմիա: Վիրահատական մուտքերը սրտային վիրաբուժության մեջ: Արյան արհեստական շրջանառություն: Խոր և չափավոր հիպոթերմիա, արհեստական շրջանառության լրիվ կամ մասնակի կանգ: Կարդիոպրոտեկցիա: Արյան արհեստական շրջանառության առանձնահատկությունները մանկակական սրտային վիրաբուժության մեջ: Կորոնարոգրաֆիա, կորոնար անատոմիա: Յետվիրահատական ինֆեկցիոն կոնտրոլ: Չարկերակային և երակային կաթետերիզացիա պունկցիոն և կտրվածքային եղանակներով: Պլևրալ և պերիկարդիալ խոռոչների պունկցիա և դրենավորում: Առաջնային միջնորմի հեմոստազ և կրծքավանդակի ամբողջականության վերականգնում մետաղալարերի միջոցով: Վաղ հետվիրահատական շրջանում արյունահոսության վարումը և կրծքավանդակի վերաբացման ցուցումները:

Սրտի իշեմիկ հիվանդություն. Աորտո-կորոնար շունտավորում: Չարկերակային և երակային շունտեր: Ձախ փորոքի անևրիզմալի վիրահատական բուժման ցուցումները: Յետինֆարկտային միջփորոքային միջնապատի դեֆեկտի վիրահատական բուժումը: Իշեմիկ միտրալ անբավարարության վիրահատական բուժումը:

Սրտի փականային հիվանդություն. Մեխանիկական փականներ: Կենսաբանական փականներ: Միտրալ փականի անբավարարություն և ստենոզ: Միտրալ փականի ինֆեկցիոն Էնդոկարդիտ: Միտրալ փականի պլաստիկայի տեսակները: Տրիկուսպիդ փականի անբավարարություն և ստենոզ: Տրիկուսպիդ փականի ինֆեկցիոն Էնդոկարդիտ: Աորտալ փականի ստենոզ և անբավարարություն: Աորտալ փական պահպանող վիրահատություններ: Աորտալ փականի ինֆեկցիոն Էնդոկարդիտ: Բենտալլ Դե Բոնոյի վիրահատություն, մոդիֆիկացիաներ: Ռոսսի վիրահատություն, մոդիֆիկացիաներ, ցուցումներ: Աորտայի փականի հիվանդությունների բուժման վիրահատական մոտեցումները փոքր արմատի պարագայում: Նիքսի պրոցեդուրա: Մանուկյան պրոցեդուրա: Կոմբինացված փականային արատներ, վիրահատական բուժումը:

Աորտայի սուր համաժտանիշ. Աորտայի սուր շերտազատում:

Կրծքային աորտայի հիվանդություններ: Վերել աորտայի անևրիզմայի վիրահատական բուժումը: Սինուս Վալսալվայի անևրիզմա:

Մանկական սրտային վիրաբուժություն. Միջնախասրտային միջնապատի դեֆեկտ, վիրահատական բուժումը: Թոքային երակներ մասնակի անոմալ դրենաժ, վիրահատական բուժումը: Թոքային երակներ տոտալ անոմալ դրենաժ, վիրահատական բուժումը: Կոռ տրիատրիում, վիրահատական բուժումը: Նախասիրտ-փորոքային լրիվ հաղորդականություն, վիրահատական բուժումը: Նախասիրտ-փորոքային մասնակի հաղորդականություն, վիրահատական բուժումը: Միջփորոքային միջնապատի դեֆեկտ, վիրահատական բուժումը: Բաց զարկերակային ծորան, վիրահատական բուժումը: Աորտայի կոարկտացիա, վիրահատական բուժումը: Աորտայի ընդհատվող աղեղ, վիրահատական բուժումը: Ֆալլոյի տետրադա, վիրահատական բուժումը: Մանկական սրտային վիրաբուժության մեջ փական պարունակող կոնդուիտների գործածումը, սահմանափակումները և ապագան: Թոքային զարկերակի բանդաժավորում՝ բանդաժի խստության չափը կախված արատի տեսակից: Թոքային զարկերակի աթերոզիա՝ ինտակտ միջփորոքային սեպտումով, վիրահատական բուժումը: Թոքային զարկերակի աթերոզիա՝ միջփորոքային միջնապատի դեֆեկտով, վիրահատական բուժումը: Թոքային զարկերակի ստենոզ, վիրահատական բուժումը: Միակ փորոք, վիրահատական բուժումը: Հիպոպլաստիկ ձախ փորոք: Նորվուզ պրոցեդուրա: Էքշտեյն անոմալիա, վիրահատական բուժումը: Ընդհանուր զարկերակային ցողուն, վիրահատական բուժումը: Աորտոթոքային պատուհան, վիրահատական բուժումը: Բնածին աորտալ ստենոզ, վիրահատական բուժումը: Տրանսպոզիցիա խոշոր անոթների՝ ինտակտ սեպտումով, վիրահատական բուժումը: Տրանսպոզիցիա խոշոր անոթների՝ միջփորոքային միջնապատի դեֆեկտով, վիրահատական բուժումը: Երկեյք աջ փորոք, վիրահատական բուժումը: Սեննիգի վիրահատություն: Բլելոկ Թաուսինգի շունտավորում: Ռաստեյի վիրահատություն: Հեմիֆոնտան վիրահատություն: Ֆոնտան վիրահատություն: Կոր տրանսպոզիցիա, վիրահատական բուժումը:

Մաստարդի վիրահատության վիրահատական տեխնիկան: Վարդեն պրոցեդուրա: Ժատենիեի վիրահատություն:

Այլ. Թոքային զարկերակի մասիվ էմբոլիզմ և վիրահատական բուժումը:

Շողացող առիթմիայի վիրահատական բուժումը: Սրտի արիեստական ժամանակավոր և մշտական ռիթմավար: Միքսոմայի վիրահատական բուժումը: Ներանոթային բալունային կոնտրպուլսատոր: Էքստրակորպորալ թաղանթային օքսիգենացիա: Սրտի վնասվածքներ: Օբստրուկտիվ պերիկարդիտներ, վիրահատական բուժումը: Պոլիատիվ և ռադիկալ վիրահատություններ: Յետվիրահատական մեդիաստենիտ, վիրաբուժական մոտեցումները:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Kirklin/Barratt-Boyes Cardiac Surgery 2013.
2. CARDIAC SURGERY IN THE ADULT Fourth Edition Lawrence H. Cohn, MD.
3. Сердечно-сосудистая хирургия Бураковский В.И. Бокерия Л.А. 1989.
4. Park's Pediatric Cardiology.

ՊԼԱՍՏԻԿ ՎԻՐԱԲՈՒԺՈՒԹՅԱՆ

Պլաստիկ վիրաբուժության ընդհանուր սկզբունքները:

Վերքեր, բուժման սկզբունքները և միջոցները. Վերքեր, վերքային պրոցեսի ֆիզիոլոգիան, բիոքիմիան, իմունոլոգիան և պաթոլոգիան: Վերքերի դասակարգումը, լավացման փուլերը, ազդող գործոնները, առողջացում առաջնային և երկրորդային ձգումով, դեղորայքային բուժման սկզբունքները: Վերքերի ԱՎՄ և ԵՎՄ: Վերքային ինֆեկցիա, կանխարգելումը, բուժման սկզբունքները, հակաբակտերիալ բուժում: Վիրահատական կտրվածք, վերքի կար, կարանյութի տեսակները: Դեսմուրգիա, վերջույթների անշարժացում: Թարախակույտ, ֆլեգմոնա, լիմֆանգիտ, նեկրոտիկ ֆասցեիտ, անաերոբ ինֆեկցիա, փտախտ: Խոցեր, առաջացման պատճառները, բուժման եղանակները:

Վնասվածքներ, բուժման սկզբունքները. Վնասվածքների դասակարգումը. Պոլիտրավմա, բուժական տակտիկան: Վնասվածքային և հեմոռագիկ շոկ, ինտեսիվ թերապիա. Վեջույթների մագիստրալ անոթ -ների

սուր վնասվածքներ, բուժական տակտիկան. սուր արյունապակասություն, բուժման սկզբունքները. Յետվնասվածքային վիճակներ, արատավոր ծայրատներ, վեջույթների պրոթեզավորում:

Հրազենային և պայթյունային վնասվածքներ, բուժման սկզբունքները:

Հյուսվածքային դեֆեկտներ, լրացման եղանակները. Հյուսվածքային դեֆեկտների ծագումնաբանությունը, լրացման սկզբունքները: Դեֆեկտների տեղային հյուսվածքներով լրացման եղանակները:

Z-ալլաստիկայի սկզբունքները, բազմակի Z-ալլաստիկա: Փեղեքված և լիաշերտ մաշկային տրանսպլանտատներ: Հյուսվածքային լայնիչներ /էքսպանդր/, կիրառման ցուցումները: Ծածկույթային հյուսվածքների սնուցման առանձնահատկությունները, լաթեր, դասակարգումը:

Տրանսպլանտատներ իմպլանտներ, բիոմատերիալներ. Տրանսպլանտատների դասակարգումը: Աուտոտրանսպլանտատների դասակարգումը: Օրգանների և հյուսվածքների փոխպատվաստում:

Աուտոտրանսպլանտատների սնուցման առանձնահատկությունները, կղզյակային և ազատ միկրոփիրաբուժական տրանսպլանտատներ:

Ցողունային բջիջներ, հյուսվածքների և օրգանների կրոնավորում:

Իմպլանտների դասակարգումը, բիոտեխնիկական պահանջները, բիոհամատեղելիություն, օգտագործման ոլորտները:

Օրգանիզմի պատասխան ռեակցիան օտար մարմնի նկատմամբ:

Միկրոցիրկուլյացիա. Միկրոցիրկուլյատոր հուն, կառուցվածքը, դերը, ֆիզիոլոգիական կարգավորումը: Միկրոցիրկուլյացիայի առանձնահատկությունները ըստ հյուսվածքների և օրգանների, պաթոֆիզիոլիան: Անթթային տոնուս, կարգավորման մեխանիզմները, ֆիզիոլիան և պաթոֆիզիոլոգիան: Ֆիլտրացիա, արտոբացիա, լիմֆոդրենաժ, լիմֆոստագ: Ինտեստիցիալ այտուց, առաջացման պատճառները: Իշեմիա, ռեպերֆուզիա: **Պլաստիկ վիրաբուժության մասնավոր սկզբունքները:**

Իրավական և բարոյահոգեբանական սկզբունքները:

Անամնեստիկ տվյալների, հիվանդության պատմության լրացումը, բուժման եղանակի ընտրության և վիրահատության հիմնավորման ձևակերպումը, նախա- և հետվիրահատական լուսանկարահանում:

Վերականգնողական և էսթետիկ վիրահատություններին դիմելու ֆիզիկական, սոցիալական և հոգեբանական դրդապատճառները:

Վիրահատության մասին հիվանդի/պացիենտի տեղեկացվածության և համաձայնության անհրաժեշտությունը, կյանքի որակի գնահատումը:

Անզգայացում, ցավազրկում և ինտենսիվ թերապիա. Հիվանդի/պացիենտի նախավիրահատական զննում, հետազոտում, վիրահատական միջամտության/անզգայացման ռիսկի գնահատում:

Ընդհանուր անզգայացում, տեսակները, հիմնական սկզբունքները:

Ռեգիոնար անզգայացման սկզբունքները և տարատեսակները՝ նեյրոաքսիալ, հյուսակային և պերիֆերիկ նյարդային պաշարումներ, կատարման տեխնիկան, բարդությունները: Տեղային անզգայացում, եթերների և ամիդների ազդեցության մեխանիզմը, տևողությունը, կատարման տեխնիկան, բարդությունները: Ցավազրկող դեղանյութեր, հետվիրահատական ցավազրկում: Վիրաբուժական սեպսիս:

Ֆարմակոլոգիա, դեղորայքների կիրառման ցուցումները. Ցավազրկողներ, տեսակները, կողմնակի ազդեցությունները: Հակաբիոտիկներ, խմբերը, նշանակման ցուցումները և սխեմաները: Դեզագրեզանտներ և անզիոպրոտեկտորներ, ցուցումները: Հակամակարոդիչներ, տեսակները, ցուցումները, բարդությունները:

Ժամանակակից գործիքային հետազոտություններ, ցուցումները.

Դոպլերոգրաֆիա, դուպլեքս սկանավորում. Էլեկտրոնեյոմիոգրաֆիա Կոնտրաստային անզիոգրաֆիա. Համակարգչային տոմոգրաֆիա. Մագնիտ-ռեզոնանսային տոմոգրաֆիա. Մամոգրաֆիա, սցինտիգրաֆիա

Միկրովիրաբուժություն: Սարքեր, գործիքներ, կարանյութ, միկրովիրաբուժական կար. Օպտիկական սարքեր, միկրովիրաբուժական գործիքներ: Կարանյութ, անոթային բերանակցման և ներվի կարի տեխնիկան:

Վերջույթների վերապատվաստում. Տրավմատիկ անդահամատման դասակարգումը, առաջին օգնությունը, սեզմենտի կոնսերվացումը: Վերապատվաստման ցուցումները և հակացուցումները: Վերապատվաստման փուլերը, հետվիրահատական ընթացքը: Բարդությունները և նրանց կանխարգելումը: Վերապատվաստված վերջույթի ռեաբիլիտացիան:

Անոթավորված հյուսվածքների փոխպատվաստում. Անոթավորված աուտոտրանսպլանտատների դասակարգումը: Սնուցվող աուտոտրանսպլանտատների անոթավորման առանձնահատկությունները, ընտրության չափանիշները: Դոնոր շրջանի ընտրության չափանիշները: Անոթավորված աուտոտրանսպլանտատների ռեվասկուլյարիզացիա, ռեիներվացիա: Անոթային թրոմբոզ, առաջացման պատճառները և կանխարգելումը: Անոթավորված աուտոտրանսպլանտացիայի հետվիրահատական վարումը, մոնիթորինգ: Վիրաբուժական տակտիկան անոթավորված աուտոտրանսպլանտատների մասնակի և լրիվ կորստից հետո:

Մաշկափակեղային աուտոտրանսպլանտատներ, սնուցման տեսակները Մկանային և մաշկամկանային աուտոտրանսպլանտատներ, սնուցման տեսակները: Ոսկրային աուտոտրանսպլանտատներ, սնուցման տեսակները: Մատների և հոդերի փոխպատվաստում, ցուցումները:

Մեծ ճարպոնի փոխպատվաստում, ցուցումները:

Պերիֆերիկ նեյրովիրաբուժություն. Պերիֆերիկ նյարդերի անատոմիան, ֆիզիոլոգիան: Պերիֆերիկ նյարդերի վնասվածքների դասակարգումը: Նյարդերի վնասվածքների ախտորոշման ֆիզիկական և գործիքային քննության եղանակները, արդյունքների մեկնաբանումը: Պերիֆերիկ նյարդերի առաջնային կար, պլաստիկա, ներուլիզ, ցուցումները և կատարման տեխնիկան: Նյարդերի սեղմման համախտանիշներ, ախտորոշումը, բուժումը: Դեներվացիոն համախտանիշ, պերիֆերիկ նյարդերի ռեգեներացիա: Պերիֆերիկ նյարդերի ուռուցքային ախտահարումներ

Վերին վերջույթի վիրաբուժություն. Վերին վերջույթի անատոմիան, ֆիզիոլոգիան, էմբրիոլոգիան: Վերին վերջույթի բիոմեխանիկան:

Դաստակի վիրաբուժություն. Դաստակը որպես օրգան: Դաստակի վիրաբուժական անատոմիան: Դաստակի արյունամատակարարումը և ներվավորումը: Դաստակի պաթոլոգիայով հիվանդի ֆիզիկական և գործիքային քննության եղանակները: Անզգայացման հնարավոր եղանակները դաստակի վիրահատությունների ժամանակ, հաղորդչական անզգայացման տեխնիկան: Դաստակի վնասվածքների ԱՎՄ առանձնահատկությունները, ճիշտ կտրվածքների տեղակայումը: Դաստակի ծալիչ ջլերի վնասվածքներ, ախտորոշումը, վերականգնումը, առաջնային

կար, պլաստիկա, դաստակի և մատների անշարժացման սկզբունքները: Դաստակի տարածիչ ջլերի վնասվածքներ, ախտորոշումը, վերականգնումը, առաջնային կար, պլաստիկա, դաստակի և մատների անշարժացման սկզբունքները: Դաստակի ոսկրերի բաց և փակ վնասվածքներ, օսթոսիտների առանձնահատկությունները, անշարժացման սկզբունքները: Դաստակի սպեցիֆիկ և ոչսպեցիֆիկ բորբոքային հիվանդություններ, ախտորոշումը, բուժումը:

Դեներվացիոն համախտանիշներ, նեյրոզեն դեֆորմացիաներ, իշեմիկ կոնտրակտուրաներ, առաջացման պատճառները, բուժումը: Դաստակի մաշկի դեֆեկտների լրացումը տեղային հյուսվածքներով: Դաստակի մաշկային դեֆեկտների լրացումը կղզյակային լաթերով:

Դյուսլյուդիտրենի հիվանդություն: Առաջին մատի վերականգնման եղանակները: Կարպալ խողովակի համախտանիշ: Նեղացնող լիզամենտրոններ: Ռեմատոիդ դաստակ: Ֆոլկմանի իշեմիկ կոնտրակտուրա:

Դաստակի ուռուցքային հիվանդություններ:

Վերին վերջույթի բնածին արատներ և նրանց բուժումը. Սինդակտիլիա, պոլիդակտիլիա: Բրախիոդակտիլիա, առաջին մատի տրիֆալանգիա: Դաստակի կենտրոնական ապաճումփեղեքված դաստակ: Հիպոպլաստիկ դաստակ և մատներ: Նախաբազկի ճաճանչային և ծղիկային ապաճում: Փոլանդի համախտանիշ:

Բազկային հյուսակի վիրաբուժություն. Բազկային հյուսակի վիրաբուժական անատոմիա: Բազկային հյուսակի բաց և փակ վնասվածքներ, բուժման տակտիկան: Մանկաբարձական պարալիչ, վիրահատական բուժումը, ռեաբիլիտացիան: Օրթոպեդիկ վիրահատությունները բազկային հյուսակի հնացած վնասվածքների ժամանակ:

Վերին վերջույթը որպես դոնոր շրջան. Դելտայածև, բազկի միջային և դրսային մաշկափակեղային լաթերը: Նախաբազկի ճաճանչային, ծղիկային և հետին միջոսկրային լաթերը: Դաստակի կղզյակային մաշկալաթեր:

Ստորին վերջույթի վիրաբուժություն. Անատոմիա, Ֆիզիոլոգիա, Էմբրիոլոգիա: Զայլվածքի բիոմեխանիկան, առանձին մկանախմբերի դերը: Օրթոպեդիայի դերը ստորին վերջույթի վիրաբուժություն և մեջ:

Գոտկային և սակրալ հյուսակներ: Ստորին վերջույթի հյուսվածքային դեֆեկտների լրացման առանձնահատկությունները:

Ստորին վերջույթը որպես դոնոր շրջան. Չստոսկրի կատարը շրջանցող զարկերեկների վրա ձևավորվող լաթեր: Ազդրի մաշկափակեղային լաթեր: Ազդրի մկանային և մաշկամկանային լաթեր: Ազդրի խորանիստ զարկերակի ավազանի լաթեր: Սրունքի մաշկափակեղային լաթեր: Սրունքի մկանային և մաշկամկանային լաթեր: Ոտնաթաթի մաշկափակեղային, մկանային և մաշկամկանային լաթեր: Ստորին վերջույթի անոթավորված ոսկրային աուտոտրանսսպլանտատներ Երբոլոքը որպես անոթավորված աուտոտրանսսպլանտատ:

Կրծքավանդակի և իրանի վիրաբուժություն. Կրծքավանդակի պատերի անատոմիան: Կրծքագեղձի անատոմիան, նախաուռուցքային հիվանդություններ: Կրծքագեղձի բարորակ և չարորակ նորագոյացություններ, բուժումը: Կրծքագեղձի բնածին և ձեռքբերովի հիվանդություններ, բուժումը: Կրծքագեղձի, պտուկի և արեուլայի վերականգման եղանակները: Պառկելախոցեր, կոներվատիվ և վիրահատական բուժումը:

Կրծքավանդակը և իրանը որպես դոնոր շրջաններ.

Կրծքավանդակի և իրանի մաշկափակեղային լաթեր: Կրծքավանդակի և իրանի մկանային և մաշկամկանային լաթեր: TRAM և VRAM լաթեր:

Դեմքի վերականգնողական վիրաբուժություն. Դեմքի վիրաբուժական անատոմիան: Դիմային ներվի անատոմիան, վնասվածքները, բուժումը: Միմիկայի մկաններ, առանձնահատկությունները: Դեմքի զարգացման արատներ շտկման եղանակները: Պարալիտիկ և ատրոֆիկ դեմք, բուժումը: Ականջախեցու վերականգնումը: Դեմքի հյուսվածքային դեֆեկտներ, լրացումը տեղային, կղզյակային և ազատ լաթերով:

Դեմքի Եսթետիկ վիրաբուժություն. Զթի անատոմիան և ֆիզիոլոգիան: Սեպտոպլաստիկա, ենթալորձաթաղանթային մասնահատում, քթի ներքին փական: Զթի պլաստիկայի Եսթետիկ և ֆունկցիոնալ ասպեկտները: Զթի պլաստիկայի բաց և փակ եղանակները, կատարման տեխնիկան: Առաջնային և երկրորդային ռինոպլաստիկա: Աճառային

տրանսպլանտատների կիռառումը ռինոպլաստիկայում: Կոպերի պտոզ, վերին և ստորին բլեֆարոպլաստիկա: Արտաքին ականջի պլաստիկա: Դեմքի վերին, միջին և ստորին հատվածների լիֆթինգ, ցուցումները, կատարման տեխնիկան, բարդությունները և դրանց կանխարգելումը: Դեմքի տոտալ լիֆթինգի ցուցումները, կատարման տեխնիկան, բարդությունները և դրանց կանխարգելումը: Մազաթափության պատճառները, բուժումը, ֆոլիկուլյար փոխպատվաստման տեխնիկան:

Կրծքագեղձերի էսթետիկ վիրաբուժություն. Ռեդուկցիոն մամոպլաստիկա, եղանակները, կատարման տեխնիկան:

Մաստոպտոզ, ձևերը, շտկման եղանակները: Մաստոպեքսիա, եղանակները, կատարման տեխնիկան: Կրծքագեղձի ծավալի ավելացման եղանակները, հակացուցումները, կատարման տեխնիկան: Կրծքագեղձի իմպլանտներ, տեսակները, իմպլանտացիայի մոտակա և հեռավոր բարդությունները և դրանց կանխարգելումը: Կրծքագեղձի իմպլանտների ընտրության չափանիշները, տեղադրման տեխնիկան:

Լիպեկտոմիա, դերմոլիպեկտոմիա. Աբդոմինոպլաստիկա, ցուցումները, կատարման տեխնիկան, բարդությունները և դրանց կանխարգելումը: Լիպոսակցիայի տեսակները, անզգայացման եղանակի ընտրությունը: Լիպոսակցիայի ցուցումները, եղանակները, կատարման տեխնիկան, բարդությունները և դրանց կանխարգելումը: Ազդերի և բազուկների դերմոլիպեկտոմիայի ցուցումները, կատարման տեխնիկան, բարդությունները և դրանց կանխարգելումը: Հետբարիատրիկ վիրաբուժություն:

Ուռուցենիտալ շրջանի պլաստիկ վիրահատություններ.

Նեոֆալոպլաստիկա և նեովագինոպլաստիկա, ցուցումները, եղանակները, կատարման տեխնիկան: Տրանսսեքսուալիզմ, սոցիալական, բարոյահոգեբանական և բժշկական ռեաբիլիտացիան:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Белоусов А.Е, Пластическая, реконструктивная и эстетическая хирургия . - Практическое руководство
2. Пшениснов К. П. , Курс пластической хирургии.
3. А. Волкова, Хирургия кисти.
4. Пейпла А. Д., Пластическая и реконструктивная хирургия лица

ԿԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ՀԻՎԱՆԴՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Որովայնի ճողվածքներ. Որովայնի ճողվածքներ, սահմանումը, ընդհանուր հասկացություն, ճողվածքների դասակարգումը, ճողվածքի բաղկացուցիչ մասերը: Ճողվածքների պատճառագիտությունը, կլինիկան, ընթացքը, ախտորոշումը, բուժումը: Աճուկային ճողվածքներ: Աճուկային թեք ճողվածք, Էթիոլոգիան, պաթոգենեզը, կլինիկան, ախտորոշումը, տարբերակիչ ախտորոշումը, բուժումը: Աճուկային ուղիղ ճողվածք, Էթիոլոգիան, պաթոգենեզը, կլինիկան, ախտորոշումը, տարբերակիչ ախտորոշումը, բուժումը: Ազդրային ճողվածք, Էթիոլոգիան, պաթոգենեզը, կլինիկան, ախտորոշումը, տարբերակիչ ախտորոշումը, բուժումը:

Պորտային ճողվածք, Էթիոլոգիան, պաթոգենեզը, կլինիկան, ախտորոշումը, տարբերակիչ ախտորոշումը, բուժումը:

Սպիտակ գծի ճողվածքներ, Էթիոլոգիան, պաթոգենեզը, կլինիկան, ախտորոշումը, տարբերակիչ ախտորոշումը, բուժումը:

Հետվիրահատական ճողվածքներ, Էթիոլոգիան, պաթոգենեզը, կլինիկան, ախտորոշումը, տարբերակիչ ախտորոշումը, բուժումը:

Որովայնային ճողվածքների հազվադեպ տեսակներ: Որովայնի արտաքին ճողվածքների բարդությունները, օղակում, տեսակները, կլինիկան, ախտորոշումը, բուժումը: Որովայնի արտաքին ճողվածքների բարդությունները, ճողվածքի բորբոքում, կոպրոստագ, վնասվածք Էթիոլոգիան, կլինիկան, ախտորոշումը, բուժումը:

Ապենդիցիտ. Որդանման ելուն, անատոմիան, ֆիզիոլոգիան:

Սուր ապենդիցիտ, Էթիոլոգիան, պաթոգենեզը, դասակարգումը, ախտաբանական անատոմիան: Սուր ապենդիցիտ, կլինիկան, ախտորոշումը:

Սուր ապենդիցիտի ընթացքի առանձնահատկությունները (ռետրոցեկալ, կոնքային և ձախակողմյան դասավորություններ): Սուր ապենդիցիտը երեխաների մոտ: Սուր ապենդիցիտը տարեց և ծերունական հասակի անձանց մոտ: Սուր ապենդիցիտը հղիների մոտ: Սուր ապենդիցիտի տարբերակիչ ախտորոշումը: Սուր ապենդիցիտի բարդությունները և նրանց բուժումը: Սուր ապենդիցիտի բուժումը, ապենդեկտոմիայի

տեսակները: Ապենդեկտոմիայից հետո առաջացած բարդությունները և դրանց բուժումը: Խրոնիկական ապենդիցիտ:

Լեղապարկ և լեղուղիներ. Լեղապարկի և լեղուղիների անատոմիան, ֆիզիոլոգիան, հետազոտման մեթոդները: Լեղածորանների զարգացման անոմալիաներ: Լեղուղիների վնասվածքներ: Լեղաքարային հիվանդություն, քարերի առաջացման պատճառները, լեղային (յարդային) խիթ:

Խրոնիկական քարային խոլեցիստիտ, Էթիոլոգիան, պաթոգենեզը, կլինիկական, ախտորոշումը, տարբերակիչ ախտորոշումը, բուժումը: Խրոնիկական քարային խոլեցիստիտի բարդությունները՝ խոլեդոխոլիթիազ, խոլեցիստոպանկրեատիտ, խոլանգիտ, դուոդենալ մեծ պտկիկի ստենոզ, բիլիոդիգեստիվ խուլզակ, լեղապարկի ջրգողություն, Էմպիեմա:

Սուր խոլեցիստիտ, Էթիոլոգիան, պաթոգենեզը, կլինիկական, ախտորոշումը, տարբերակիչ ախտորոշումը, բուժումը:

Լեղաքարային հիվանդության ախտորոշումը, մինչ-, ներ- և հետվիրահատական հետազոտության եղանակները, բուժումը:

Ոչ քարային խոլեցիստիտ, Էթիոլոգիան, պաթոգենեզը, կլինիկական, ախտորոշումը, տարբերակիչ ախտորոշումը, բուժումը: Խոլեցիստեկտոմիայի եղանակները, խոլեդոխոստոմիա:

Հետխոլեցիստեկտոմիկ համախտանիշ: Ֆատերյան պտկիկի քաղցկեղ:

Մեխանիկական դեղնուկ: Աղիքային անանցանելիություն: Աղիքային անանցանելիություն, դասակարգումը, Էթիոլոգիան: Աղիքային անանցանելիության պաթոգենեզը: Աղիքային անանցանելիություն, կլինիկական, ախտորոշումը: Աղիքային օբտուրացիոն անանցանելիություն:

Ստրանգուլյացիոն անանցանելիություն, ոլորում և հանգուցազոյացում, Էթիոլոգիան, պաթոգենեզը, բուժումը: Մեխանիկական անանցանելիության խառը ձևերը: Դինամիկ աղիքային անանցանելիություն:

Հաստ աղիք: Ոչ սպեցիֆիկ կոլիտներ: Հիշպրունգի հիվանդություն: Հաստ աղու դիվերտիկուլյոզ: Հաստ աղու պոլիպոզ: Հաստ աղու բարորակ ուռուցքներ: Խթաղու քաղցկեղ, ձևերը, կլինիկական, ախտորոշումը, բուժումը:

Սուր որովայն, պերիտոնիտ. Սուր որովայն, սուր որովայնի տարբերակիչ ախտորոշումը: Պերիտոնիտ, դասակարգումը, Էթիոլոգիան, պաթոգենեզը: Տարածուն թարախային պերիտոնիտ, կլինիկական,

ախտորոշումը, տարբերակիչ ախտորոշումը, բուժումը: Որովայնի խոռոչի թարախակույտեր, կլինիկան, ախտորոշումը, բուժումը: Որովայնի փակ և բաց վնասվածքներ: Ստամոքս-աղիքային արյունահոսություններ:

Փայծաղ. Փայծաղ, անատոմիան, ֆիզիոլոգիան, հետազոտության մեթոդները: Փայծաղի վնասվածքներ, կլինիկան, ախտորոշումը, բուժումը: Փայծաղի հիվանդություններ, փայծաղի ինֆարկտ, թարախակույտ, Էթիոլոգիան, կլինիկան, ախտորոշումը, բուժումը: Փայծաղի հիվանդություններ, փայծաղի բշտեր, ուռուցքներ, Էթիոլոգիան, կլինիկան, ախտորոշումը, բուժումը: Սպլենոմեգալիա, հիպերսպլենիզմ:

Արյունաստեղծ համակարգի վիրաբուժական բուժում պահանջող հիվանդություններ՝ հեմոլիտիկ միկրոսֆերոցիտար անեմիա, մեծ թալասեմիա, ձեռքբերովի հեմոլիտիկ անեմիա: Արյունաստեղծ համակարգի վիրաբուժական բուժում պահանջող հիվանդություններ՝ Վերլիոֆի հիվանդություն, Գոշեի հիվանդություն, լիմֆոգրանուլեմատոզ, խրոնիկական լեյկոզ:

Լյարդ. Լյարդ, անատոմիան, ֆիզիոլոգիան, հետազոտության մեթոդները: Լյարդի բաց և փակ վնասվածքներ: Լյարդի թարախակույտեր: Լյարդի Էխինոկոկոզ, վարակման ուղիները, կլինիկան, ախտորոշումը, բուժումը: Լյարդի Էխինոկոկոզի բարդությունները: Լյարդի ավլեոկոկոզ: Լյարդի ոչ մակաբուծային կիստաներ:

Ստամոքս և տասներկուամատնյա աղի. Ստամոքսի և 12 մատնյա աղու անատոմիան, ֆիզիոլոգիան և հետազոտության մեթոդները: Ստամոքսի և 12 մատնյա աղու խոցային հիվանդության Էթիոլոգիան, պաթոգենեզը, ախտաբանական անատոմիան: Ստամոքսի և 12 մատնյա աղու խոցային հիվանդության կլինիկան, ախտորոշումը, տարբերակիչ ախտորոշումը: Ստամոքսի և 12 մատնյա աղու խոցային հիվանդության վիրաբուժական բուժումը, վիրահատության եղանակները: Վազոտոմիա, եղանակները: Ստամոքսի և 12 մատնյա աղու խոցային հիվանդության բարդությունները՝ թափածակում: Ստամոքսի և 12 մատնյա աղու խոցային հիվանդության բարդությունները՝ արյունահոսություն: Ստամոքսի և 12 մատնյա աղու խոցային հիվանդության բարդությունները՝ պիլորոդուոդենալ նեղացում: Ստամոքսի և 12 մատնյա

աղու խոցային հիվանդության բարդությունները՝ խոցի պենետրացիա: Սուր խոցեր: Ուլցերոզեն Էնդոկրին հիվանդություններ: Վիրահատված ստամոքսի հիվանդություններ՝ դեմպինգ համախտանիշ: Վիրահատված ստամոքսի հիվանդություններ՝ բերող գալարի համախտանիշ: Վիրահատված ստամոքսի հիվանդություններ՝ ռեցիդիվ պեպտիկ խոցեր, ռեֆլյուքս գաստրիտ: Վիրահատված ստամոքսի հիվանդություններ՝ խրոնիկ հետմասնահատումային պանկրեատիտ, խոլելիթիազ, դիսֆագիա, գաստրոստազ, դիարեա, սակավարյունություն:

Ստամոքսի քաղցկեղ, կլինիկան, ախտորոշումը, տարբերակիչ ախտորոշումը: Ստամոքսի քաղցկեղի բուժման մեթոդները:

Ենթաստամոքսային գեղծ. Ենթաստամոքսային գեղծ, անատոմիան, ֆիզիոլոգիան, հետազոտության մեթոդները: Սուր պանկրեատիտ, դասակարգումը, կլինիկան, ախտորոշումը: Սուր պանկրեատիտ, տարբերակիչ ախտորոշումը, բարդությունները, բուժումը: Խրոնիկական պանկրեատիտ: Ենթաստամոքսային գեղծի կիստաներ, խուղակներ: Ենթաստամոքսային գեղծի քաղցկեղ: **Բարակ աղի.** Բարակ աղու անատոմիան, ֆիզիոլոգիան: Բարակ աղու զարգացման արատները, դիվերտիկուլներ: Կրոնի հիվանդություն: Աղիքային խուղակներ: **Ստոծանի.** Ստոծանու անատոմիան, ֆիզիոլոգիան: Ստոծանու վնասվածքներ: Ստոծանու ճողվածքներ և ռելաքսացիա: Ստոծանու որկորային բացվածքի ճողվածքներ: **Վահանագեղծ.** Վահանագեղծ, անատոմիան, ֆիզիոլոգիան, հետազոտման մեթոդները: Դիֆուզ տոքսիկ խալիպ, կլինիկան, ախտորոշումը, բուժումը: Տոքսիկ ադենոմա: Բազմահանգուցավոր խալիպ: Էնդեմիկ խալիպ, սպորադիկ խալիպ: Թիրեոիդիտներ: Վահանագեղծի ուռուցքներ: **Կրծքագեղծ.** Կրծքագեղծ, անատոմիան, ֆիզիոլոգիան, հետազոտման մեթոդները: Ոչ սպեցիֆիկ բորբոքային հիվանդություններ (մաստիտներ), կլինիկան, ախտորոշումը, բուժումը: Մաստոպաթիա, կլինիկական պատկերը, բուժումը: Կրծքագեղծի բարորակ ուռուցքներ: Կրծքագեղծի քաղցկեղ:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. «Վիրաբուժական հիվանդություններ» դասագիրք, Վ.Թ. Ափոյանի խմբագրությամբ, 2 հատոր:
2. "Хирургические болезни" учебник. Под редакцией М.И.Кузина.

ՄԱՆԿԱԿԱՆ ՎԻՐԱԲՈՒԺՈՒԹՅՈՒՆ

Մանկական կրծքային վիրաբուժություն. Կերակրափողի աթրեզիա: Ստոծանիական բնածին ճողվածք: Բնածին բլթային Էմֆիզեմա: Դեստրուկտիվ թոքաբորբ, Ներկծքային լարվածության համախտանիշ, կրծքավանդակի դեֆորմացիաներ, թոքերի զարգացման արատներ:

Աղիքային խողովակի զարգացման արատներ. Բնածին պիլորոստենոզ; Աղիների աթրեզիաներ, ստենոզներ և երկատումներ: Լեդդի համախտանիշ:

Որովայնի խոռոչի սուր պրոցեսներ. Սուր ապենդիցիտ, առանձնահատկությունները մինչև 3 տարեկան երեխաների շրջանում: Մեկոնիումային անանցանելիություն և պերիտոնիտ: Մեռուկացնող Էնտերոկոլիտ:

Երեխաների ձեռքբերովի աղիքային անանցանելիություն. Աղիների ինվազիանացիոն, դիսամիկ և կպումային անանցանելիություններ:

Անոռելտալ արատներ: Լեղուղիների զարգացման արատներ. Ուղիղ աղու և հետանցքի զարգացման արատներ, լեղուղիների ատրեզիա:

Մեզակլոն, Որովայնի առաջային պատի ճողվածքներ երեխաների շրջանում. Հիրշպրունգի հիվանդություն: Դեղնուցածորանի և ուրախուսի զարգացման արատներ: Սաղմնային, վենտրալ, պորտային և վերպորտային ճողվածքներ:

Ամորձաէջքի հետ կապված անկանոնություններ. Չխցանված բուռնցային ելունի հետ կապված հիվանդություններ, Կրիպտորխիզմ: Վարիկոցելե:

Վերին միզուղիների զարգացման արատներ. Երիկամների և միզածորանների զարգացման արատներ: Հիդրոնեֆրոզ; Միզապարկ-միզածորանային ռեֆլյուքս:

Ստորին միզուղիների զարգացման արատներ. Միզապարկի էքստրոֆիա; Եպիսպադիա: Հիպոսպադիա, Հետին միզուկի կափույր:

Թարախասեպտիկ վիրաբուժություն. Սեպտիկ վիճակներ: Երեխաների թարախաբորբոքային հիվանդությունները: Նորածինների մեռուկային ֆլեգմոնա: Սուր մաստիտ: Սուր հեմատոգեն օստեոմիելիտ: Թարախային օսֆալիտ: Օստեոմիելիտի ատիպիկ ձևերը: Երեխաների թարախասեպտիկ վիճակների բուժման սկզբունքները:

Այտուցային փոշտի համախտանիշ: Թլիպի հիվանդություններ.

Օրխիտ, Էպիդիդիմիտ: Ամորձու ոլորք: Մորգանյան հիդատիդի ոլորք:

Փոշտի ալերգիկ այտուց: Ֆիմոզ, պարաֆիմոզ, սինեխիաներ:

Շոշափվող գոյացության համախտանիշը երեխաների շոջանում.

Որովայնում ծավալային գոյացության շոշափման ախտանիշ, հնարավոր հաճախ հանդիպող հիվանդությունները և զարգացման արատներ, վերջիններիս ախտորոշումը, վարումը և բուժումը:

Ինֆուզիոն թերապիայի առանձնահատկությունները մանկական վիրաբուժությունում. Ինֆուզիոն թերապիայի ցուցումները, հեղուկների ընտրությունը, ծավալային հաշվարկները տարբեր վիրաբուժական ախտաբանությունների դեպքում:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Детская Хирургия национальное руководство/ под ред. Ю.Ф. Исакова – М. : ГЭОТАР-Медиа, 2009. – 1168 с.
2. Ashcraft's pediatric surgery; fifth edition, 2010
3. Pediatric Surgery. Manual for Medical Students. YSMU Department of Pediatric Surgery, 2006

ԴԻՍԱԾՆՈՏԱՅԻՆ ՎԻՐԱԲՈՒԺՈՒԹՅՈՒՆ

Դիմաձևտային վիրաբուժության ընդհանուր հարցեր և անզգայացում

Ասեպտիկա և հակասեպտիկա. Վիրաբույժի ձեռքերի և վիրահատական դաշտի մշակում: Վիրաբուժական գործիքների և վիրակապական կյուլթերի ախտահանում և մանրեազերծում:

Անզգայացում. Տեղային անզգայացման կիրառման ցուցումները և հակացուցումները: Բարդ եթերների և ամիդների խմբի տեղային անզգայացնող դեղանյութեր: Արտիակլինի հիմքի վրա V սերնդի

դեղանյութեր: Տարբեր խմբի հիվանդների համար անզգայացնող դեղանյութ ընտրելու սկզբունքները: Տեղային անզգայացնող դեղանյութերի ազդեցության մեխանիզմները և դեղաշարքը (ֆարմակոդինամիկա): Ներսփռական, ենթավերնոսկրային, ներոսկրային, ինտրալիգամենտար և ներկակղանային անզգայացում: Եռփոյակ նյարդի երկրորդ և երրորդ ճյուղերի միաժամանակյա անզգայացում գանգի հիմիմ շրջանում: Եռփոյակ նյարդի երկրորդ և երրորդ ճյուղերի անզգայացումը ըստ Ս.Ն. Վայսբլատի: Վերծնոտային նյարդի ճյուղերի նյարդավորման գոտիների հաղորդչական անզգայացում (ստորակնակապճային, քթաքմային, մեծ քմային անզգայացում): Ստործնոտային նյարդի ճյուղերի հաղորդչական անզգայացում (մանդիբուլյար, տորուսալ, կզակային, թշային, լեզվային): Տեղային անզգայացման տեղային ընդհանուր բարդությունները: Պրեմեդիկացիայի հիմնավորումը դիմաձնոտային վիրաբուժության մեջ: Պրեմեդիկացիայի նպատակով առավել հաճախ օգտագործվող դեղանյութեր: Ընդհանուր անզգայացում: Առանձնահատկությունները դիմաձնոտային շրջանի վիրահատությունների ժամանակ: Ներյուլեպտանալզեզիան, աթառալզեզիան ամբուլատոր ստոմատոլոգիայում: Աթառակտիկներ (սեդատիվ միջոցներ), անալզետիկներ: Տերմինալ վիճակներ: Սիրտ-թոքային և ցերեբռալ վերակենդանացման սկզբունքները: Դեղորայքային անաֆիլակտիկ շոկ: Առաջին բժշկական օգնությունը: Դիմա-ձնոտային շրջանի հիվանդություններով հիվանդների վիրաբուժական օգնության կազմակերպումը պոլիկլինիկայում և ստացիոնարում:

Մասնավոր բաժին. Ատամի հեռացման վիրահատության ցուցումները և հակացուցումները: Ատամի հեռացման համար նախատեսված գործիքները և մեթոդները: Ատամի բարդ հեռացման վիրահատություն: Ատամի ծկթման հիվանդություններ: Ատամի հեռացման ժամանակ և հետո առաջացող տեղային ընդհանուր բարդությունները: Սոմատիկ պաթոլոգիաներով հիվանդների մոտ ատամի հեռացման վիրահատության և անզգայացման յուրահատկությունները: Ատամի հեռացման վիրահատության ժամանակ ատամի ասպիրացիայի, ստորին ծնոտի կոտրվածքի և հոդախախտի կանխարգելումը: Ապիկալ պերիոդոնտիտներ: Ապիկալ պերիոդոնտիտ-

ների վիրաբուժական բուժման եղանակները: Պարողոստի հիվանդություններ: Սուկոզիևզիվալ խնդիրների շտկման եղանակները (ֆրենուլոտոմիա, վեստիբուլոպլաստիկա, ռեցեսիաների վերացման եղանակները): Ծնոտների սուր և քրոնիկական պերիոստիտներ: Ծնոտների պերիոստիտների բուժումը: Ծնոտների սուր ատամնածին օստեոմիելիտ: Զրոնիկատամնածին օստեոմիելիտ: Դիմաձևոտային շրջանի սուր օդոնտոգեն լիմֆադենիտներ: Դիմաձևոտային շրջանի քրոնիկական օդոնտոգեն լիմֆադենիտներ: Ստորին ծնոտի շրջանի հարձնոտային հյուսվածքների մակերեսային թարախակույտեր և ֆլեզմոնաներ: Ստորին ծնոտի շրջանի հարձնոտային հյուսվածքների խորանիստ թարախակույտեր և ֆլեզմոնաներ: Վերին ծնոտի շրջանի հարձնոտային հյուսվածքների մակերեսային թարախակույտեր և ֆլեզմոնաներ: Վերին ծնոտի շրջանի հարձնոտային հյուսվածքների խորանիստ թարախակույտեր և ֆլեզմոնաներ: Բերանի հատակի թարախանեկրոտիկ ֆլեզմոնի, Ժենսուկ-Լուդվիգի անզինա: Դենքի ֆուրունկուլ և կարբունկուլ: Դիմաձևոտային շրջանի թարախա-բորբոքային հիվանդությունների բարդությունները: Թարախա-բորբոքային հիվանդություններով հիվանդների բուժման սկզբունքները: Դիմաձևոտային շրջանի նոմա երեխաների և մեծահասակների մոտ: ՁԻԱՅ –վարակ: Դիմաձևոտային շրջանի, բերանի խոռոչի և պարանոցի սպեցիֆիկ բորբոքային հիվանդություններ: Սիբիրյան խոց, կարմիր քամի, նոմա, ակտինոմիկոզ: Տուլարեմիա: Վերին ծնոտային ծոցի սուր ատամնածին սինուսիտներ: Զրոնիկական ատամնածին սինուսիտներ: Վերին ծնոտային ծոցի հատակի թափածակումներ և խուղակներ: Թքագեղձերի սուր և քրոնիկական բորբոքային հիվանդություններ: Սիալոգներ: Թքաքարային հիվանդություն: Դիմաձևոտային շրջանի փափուկ հյուսվածքների վնասվածքներ: Ատամների տեղախախտեր և կոտրվածքներ, ատամնաբնային ելունների կոտրվածքներ: Ստորին ծնոտի ոչ հրազենային կոտրվածքներ: Այտային աղեղի և այտոսկրի, քթոսկրերի կոտրվածքներ: Դիմաձևոտային շրջանի համակցված և կոմբինացված վնասվածքներ: Դեմքի հրազենային վիրավորումների և վնասվածքների կինիկական պատկերը: Դեմքի հրազենային վիրավորումների և վնասվածքների վիրաբուժական մշակման և բուժման առանձնահատկու-

թյունները: Դեմքի փափուկ հյուսվածքների հրազենային վնասվածքներ: Դիմային ոսկրերի հրազենային վնասվածքների հաճախականությունը, կլինիկական պատկերը, առանձնահատկությունները: Օգնության կազմակերպումը տարահասման փուլերում: Դեմքի և ծնոտների հետվնասվածքային բարդություններ: Կանխարգելումը և բուժումը: Դիմային գանագի վնասվածքների վաղ և ուշ շրջանի տեղային բարդություններ: Դիմային գանագի վնասվածքների ժամանակ առաջին բժշկական, որակավորված և նեղ մասնագիտացված բուժօգնության կազմակերպումը: ԸՍԾ-հողի արթրիտներ (սպեցիֆիկ և ոչ սպեցիֆիկ): ԸՍԾ-հողի ներքին խանգարումներ: ԸՍԾ-հողի օսթեոարթրոզ, անկիլոզ, բնածին անոմալիաներ: ԸՍԾ-հողի ոչ արտիկուլյար հիվանդություններ (բրուսելլոզ, ծամոդակյան մկանների կոնտրակտուրա, ցավային դիսֆունկցիա): Եռվորյակ նյարդի ներիտ ներալգիա: Դիմային և այլ նյարդերի պարալիչ (լուծանք): Աուրիկուլոտեմպորալ համախտանիշ: Դեմքի ցավային համախտանիշներով հիվանդների առաջին բժշկական և որակավորված բուժօգնության կազմակերպումը: Բերանի խոռոչի նախաարթեզային վիրաբուժություն: Ծնոտների ատամնածին բուշտեր: Ծնոտների ոչ ատամնածին բուշտեր: Դիմա-ծնոտային շրջանի փափուկ հյուսվածքների բարորակ նորագոյացություններ: Պապիլոմա, ֆիբրոմա, ֆիբրոմատոզ, լիպոմա, միոմա, անոթային ուռուցքներ: Դեմքի ոսկրերի մեզենխիմալ բարորակ նորագոյացություններ (մեզենխիմոմա, օստեոմա, օստեոիդ-օստեոմա, խոնդրոմա, օստեոբլաստոկլաստոմա, միքսոմա, դեսմոպլաստիկ ֆիբրոմա, օսիֆիկացվող ֆիբրոմա, հեմանգիոմա, շվանոմա): Դեմքի ոսկրերի Էկտոդերմալ մեզենխիմալ բարորակ ուռուցքներ (օդոնտոմա, ցեմենտոմա, ամելոբլաստոմա, կալցիֆիկացնող օդոնտոգեն բուշտ, օդոնտոգեն ֆիբրոմա, ամելոբլաստիկ ֆիբրոմա, ադենոմատոիդ օդոնտոգեն ուռուցք): Դիմային կմախքի ուռուցքանման և դիսպլաստիկ ախտահարումներ (մոնոսալ ֆիբրոզ դիսպլազիա, պոլիոսալ ֆիբրոզ դիսպլազիա, Օլբրայթի համախտանիշ, խերոսիզմ, Էոզիոֆիլ գրանուլոմա, Էկզոստոզային խոնդրոդիսպլազիա): Դիմա-ծնոտային շրջանի անոթային ուռուցքներ: Դեմքի և պարանոցի բնածին բուշտեր և խուղակներ: Կլինիկան, ախտորոշումը, բուժումը: Դեմքի մաշկի և բերանի խոռոչի լորձաթաղանթի նախաու-

ռուցքային հիվանդություններ: Վիրահատական բուժման եղանակներ: Թքագեղձերի բարորակ նորագոյացություններ: Թքագեղձերի չարորակ նորագոյացություններ: Դեմքի մաշկի և ստորին շրթունքի չարորակ նորագոյացություններ: Բերանի խոռոչի լորձաթաղանթի և լեզվի չարորակ նորագոյացություններ: Գլխի և պարանոցի չարորակ ուռուցքներ: Պարանոցի ավշային համակարգի վրա կատարվող վիրահատություններ: Ատամնային իմպլանտացիա: Դիմաձևատային շրջանի վերականգնողական վիրահատություններ: Դիմաձևոտային շրջանի դեֆեկտներ և ձևախախտումներ: Միկրովիրաբուժական վիրահատություններ: Դիմաձևոտային շրջանի դեֆեկտների և ձևախախտումներ Դեմքի միջին հատվածի զարգացման անոմալիաներ և ձևախախտումներ: Դիմաձևոտային շրջանում, բնածին անոմալիաներ: Շրթունքների և քիմքի բնածին արատների դասակարգումը: Խեյլոպլաստիկա, գծային պլաստիկայ, շրթունքային ադգեզիա, լաթային պլաստիկայի եղանակները. երկկոխմանի Խեյլոպլաստիկա: Ուրանոպլաստիկա(եղանակները), քմա-ըմպանային անբավարարություն, վիրահատության եղանակները: Կրանիոֆացիալ դեֆորմացիաներ: Դեմքի և պարանոցի շրջանում պլաստիկ վիրահատություններ: Դեմքի միջին զոնայի արատներ և սպիական ձևախախտումներ: Ստորին ծնոտի ոսկրային պլաստիկա, առտոտրանսպլանտատով և ալլոտրանսպլանտատով: Ծնոտների անոմալիաներ և դեֆորմացիաներ:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Бельченко В.А. Черепно-лицевая хирургия. 2006. 340 стр
2. Пейпл А.Д. Пластическая и реконструктивная хирургия лица. 2007г. Безруков М.В., Робустова Т.Г. Руководство по хирургической стоматологии и челюстно-лицевой хирургии 2 тома 2000г.
3. Պողոսյան Յու.Ս., Ենոքյան Յ.Դ. Քունքստործնոտային հոդի հիվանդություններ/ Երևան, 2009. 158 էջ
4. J. Langton, Operative oral and maxillo-facial surgery. 2010.